

ÚSES a aktivity Veroniky

Věra Pospíšilíková

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Veronica v Brně vznikla ke konci osmdesátých let. Nevznikla jako čistě ochránářská organizace, ale vtiskla si do vínku obohatit aktivity v ochraně přírody i o kulturně společenské akce. V roce 1986 byl založen časopis Veronica, který vychází dodnes. Po roce 1989 se část organizace zprofesionalizovala. Veronica se věnuje programům rozvoje venkova, které úzce souvisí s ochranou přírody, ekologickému poradenství, osvětě. Stále zůstává silně zastoupena větev ochrany přírody obohacena o ochranu řek, jejich niv, vody v krajině.

Osvětě a vzdělávání v oblasti ÚSES se nejvíce věnují - a do budoucna mají, podle mého názoru, největší perspektivu dvě Veronici aktivity:

REDAKCE ČASOPISU VERONICA

Časopis Veronica vychází od roku 1986, letos tedy slaví 15 let. Od svého počátku se věnoval problematice ÚSES, obnově venkovské krajiny, vztahu společnosti ke krajině, kulturní krajině, ke krajinnému rázu. Spřízněnost s těmito tématy určitě souvisí i se složením redakční rady časopisu, ve které zasedly takové osobnosti jako pan Antonín Buček, pan Jan Lacina či dlouholeté přátelství redakce s panem Igorem Michalem.

Časopis Veronica nejdřív vycházel čtyřikrát do roka, od roku 1999 se frekvence ročního vycházení zvýšila na šest čísel.

Podle vztahu k tématu územních systémů ekologické stability lze rozdělit články uveřejněné ve Veronice na tato období (seznam všech článků uveden na konci textu):

1986 – 1992 (do implementace ÚSES do zákona č. 114/1992 Sb.) – potřeba vysvětlovat/obeznamovat

1992 – 1995 – propojování tématu ÚSES s obnovou a rozvojem venkova

1995 – 2000 – snaha burcovat praktickými příklady

nyní zůstává tato snaha, ale frekvence článků se snižuje, což věrně odráží stav v odborné veřejnosti.

Kromě hlavních čísel vyšly při Veronice i tyto specializované publikace:

- **zvláštní číslo časopisu Veronica: Územní systémy ekologické stability (1993)**

Z obsahu vybírám: Živá nebo mrtvá krajina?, Ekologická stabilita krajiny, Územní zajištění ekologické stability krajiny, Kostra ekologické stability, Územní systémy ekologické stability či Seznam osob s osvědčením k projektování ÚSES.

- **zvláštní číslo časopisu Veronica: Obnova venkovské krajiny (1994)**

Z obsahu: Kořeny vztahů ke krajině či Harmonická kulturní krajina venkova.

- **kniha: Ekologická stabilita Igora Michala (1994)**

Teorie ekologické stability přechází v aplikace, např. ÚSES.

Ustavení ekologické sítě v ČR, citace zákonů, jsou uvedeny příklady, popsána historie ÚSES, popsána česká a evropská síť.

Kromě knihy Ekologická stabilita jsou uvedené publikace rozebrány.

ZELENÝ TELEFON MĚSTA BRNA

Od roku 1998 se v přízemí Domu ochránců přírody na brněnské Panské ulici (zde sídlí i redakce časopisu Veronica) rozvíjí poradenská a informační služba Ekologická poradna Veronica – Zelený telefon města Brna. Ekologický poradce je v době od pondělí do čtvrtka od 9 do 17 hodin, v pátek od 9 do 14 hodin při praven zodpovědět či napomoci v široké škále ekologických témat. V oblasti ÚSES jsme se zatím nejvíce věnovali studentům a odbornějším zájemcům, kteří při znalosti redakční práce Veroniky přicházejí najisto s připravenými dotazy. Častější kontakt se starosty obcí je novinkou posledního roku.

Otvírací doba ekologické poradny není jedinou možností k setkání. Pravidlem Domu ochránců přírody je přednášková činnost pro veřejnost. V letošním jaře to byla série videopořadů z dílny Ivana Stříteského spojená s následnou debatou s hosty. Jeden díl cyklu byl věnován pořadu Čehovická oáza. Tento dokument monitoruje období příprav, projektování, samotné realizace i dvou let života regionálního biocentra, který vznikl u obce Čehovice (okr. Prostějov). Vážnými a milými hosty tohoto setkání byli pan Josef Nedělník z Pozemkového úřadu Prostějov a jednatel realizační firmy ZAHRADA Olomouc pan Ing. Jaromír Opravil.

Tento krátký výčet je snahou vystihnout hlavní aktivity. Bližší informace rádi poskytneme na níže uvedených kontaktech.

Ing. Věra Pospíšiliková, ZO ČSOP Veronica, Panská 9, 602 00 Brno, tel. 542 218 353, fax 542 210 561, e-mail: vera.pospisilikova@ecn.cz, www.veronica.cz

Obsah časopisu Veronica na téma ÚSES a obnova venkova

1986

Lacina, Jan - Löw, Jiří: Územní systémy ekologické stability krajiny. 1986, 1, s. 2-5

1987

Buček, Antonín: ÚSES. Optimalizace hospodaření na úpatí Děvína. 1987, 2, s. 5-7

Buček, Antonín: ÚSES. Základní pojmy, 1987, 3-4, s. 4

Hladík, Antonín: Stačí jen dodržovat úmluvy? 1987, 3-4, s. 31-34

Kundrata, Miroslav: Na správné cestě. 1987, 2, s. 27

1988

Iiger, Milan: Brodek u Prostějova. 1988, 3-4, s. 61

Kopecký, František: Ochránci přírody v Tvarožné. 1988, 1, s. 30

1989

Nováček, Pavel: Ivanovické setkání. 1989, 4, s. 9

1990

Librová, Hana: Větrolamy jsou lidský výtvar. 1990, 2, s. 7-10

Nováček, Pavel - Nováčková, Helena: JZD Ivanovice na Hané - přechod na novou kvalitu? 1990, 2, s. 7-8

1991

Ekologická stabilita krajiny. 1991, 4, s. 3-obálka

Kocourková, Jarmila: Obnova vesnice. 1991, 3, s. 8-12

Kostkan, Vlastimil: Strnad luční - problém krajiny a člověka. 1991, 3, s. 13-15

1992

Buček, Antonín: Dobrý zákon. 1992, 1, s. 1-2

Kocourková, Jarmila: ÚSES a nebezpečí jeho nanebevzetí. 1992, 3, s. 31-32

1993

Buček, Antonín: Obnova ekologické stability venkovské krajiny. 1993, 2, s. 44-45

Buček, Antonín - Lacina, Jan: Územní systémy ekologické stability. 1993, 1, s. 1-36

Čechovský, Petr: Horka nad Mor. - brána do CHKO Litovelské Pomoraví. 1993, 4, s. 25

Dejmal, Ivan: Oživit venkov. 1993, 2, s. 34

Kocourková, Jarmila: Jak v Malešovicích tvořili krajinu. 1993, 1, s. 15

Löw, Jiří: Územní plán velkého územního celku záj. území CHKO Pálava. 1993, 2, s. 21-23

Míchal, Igor: Z úvodu ke knize Ekologická stabilita. 1993, 1, s. 9

Musil, Libor: Obnova vesnice - spontánní proces a program. 1993, 2, s. 35-40

Rybka, Vlastimil: Ztracené louky. 1993, 4, s. 28-29

Seznam osob s osvědčením k projektování ÚSES. 1993, 1, s. 40-47

1994

- Buček, Antonín - Lacina, Jan: Harmonická kulturní krajina venkova. 1994, IV, s. 5-15
- Hobstová, Pavla: Kraji chybí ekologická stabilita. (Reportáž.) 1994, IV, s. 11-12
- Hobstová, Pavla: Vesničko má středisková. (Reportáž.) 1994, IV, s. 17-24
- Hobstová, Pavla: Babyky zpět do polí a do vyjmenovaných slov. 1994, IV, s. 34-36
- Hobstová, Pavla: Zelený bič na moravskou Saharu. (Reportáž.) 1994, IV, s. 48-50
- Hobstová, Pavla: Podivín. (Reportáž.) 1994, IV, s. 54-55
- Kočí, Karel: CHKO Jeseníky - krása a ohrožení. 1994, 4, s. V-VIII
- Kundrata, Miroslav: Hospodaření v krajině. 1994, 3, s. 18-19
- Löw, Jiří: Územní dělba práce a role venkova. 1994, IV, s. 34-37
- Löw, Jiří: Územní plánování, obec a občan. 1994, IV, s. 48-50
- Lacina, Jan: Synalov. Kraj.-ekol. podklady pro péči o harmonickou kulturní krajinu. 1994, IV, 51-56
- Obnova venkovské krajiny. 1994, IV, s. 1-56
- Rokos, Miroslav: Územní plán - nástroj rozvoje nebo vynález zkázy? 1994, 4, s. 12-15

IV - *zvláštní číslo* Obnova venkova

1995

- Buček, Antonín: O velkém plánování a tlustě namazaném krajíci. 1995, 2, s. 42
- Jokeš, Petr: Divadlo na kraji lesa (na okraj tématu „Obnova vesnice“). 1995, 2, s. 35
- Kocourková, Jarmila: O MÚSES a jejich nanebevzetí aneb zamyšlení o velkém plánování. 1995, 1, s. 13-15
- Kocourková, Jarmila: Nová výstavba nerespektující krajinný ráz a vzhled obce. 1995, 4, s. 10
- Librová, Hana: "Elitní" migrace - nadějný prvek ve vývoji venkova. 1995, 4, s. 27-29 příl.
- Michal, Igor - Petříček, Václav: Územní systémy ekologické stability. 1995, 4, s. 20-21 příl.
- Nadácia Oblazy. Fond udržat. rozvoja mikroregionu Kvačany. 1995, 3, s. 17
- Pall, Jiří - Trnka, Pavel: Trvale udržitelný rozvoj venkovské krajiny - utopie či ... 1995, 4, s. 2-3 příl.
- Šmarda, Jan: Proč geobiologický plán krajiny? 1995, 1, s. 20-21
- Ungerman, Jaroslav: Údržbou krajiny ke stabilizaci venkova. 1995, 3, s. 30-31

1996

Húsenicová, Jarmila: Miestne územné systémy ekologickej stability na Slovensku. 1996, 1, s. 33-34

Kocourková, Jarmila: krajinný ráz nebo estetická kvalita krajiny? 1996, 1, s. 4-10

Šamánková, Libuše: ÚSES v praxi. 1996, 1, s. 8-9

1998

Hamplová, Vladislava: Vývoj kraje pooderského. 1998, 3, s. 3-4 příl.

Jarošek, Radim: Oderská niva při povodni. 1998, XII, s. 34-35

Lacina, Jan: Přírodě blízké až přirozené ekosystémy niv moravských řek při katastrofální povodni 1997. 1998, XII, s. 34-36

Wenzl, Jiří: Příklad protipovodňové „ochrany“. 1998, 3, s. 24-26

XII - zvláštní číslo Poodří

1999

Vlašín, Mojmir: Benjesovy křoviny. 1999, 5, s. 24

2000

Čermák, Václav: Orlice. (Přírodní parky.) 2000, 3, s. 22-23

Kolářová Draga: Krajinný ráz, pozemkové úpravy a ÚSES. 2000, 2, s. 5-9

Štěpánek, Václav: Jak se měnila venkovská krajina ve 20. století. 2000, 6, s. 6-9

Ungerman, Jaroslav: Naše venkovská krajina potřebuje více luk a pastvin. 2000, XIV, s. 28-32

XIV - zvláštní číslo Pastevectví a krajina

2001

Buček, Antonín: Růžičková, J., Šíbl, J., a kol.: Ekologické sítě v krajině. (Recenze.) 2001, 3, s. 29

Gaillyová, Yvonna - Machů, Radim: Hostětín - obec pro 21. století. 2001, 2, s. 12-15

Havlín, Jiří: Vesnice, zemědělská krajiny a ptactvo. 2001, 2, s. 6-8

Horáková, Viera: Proměny venkovské vegetace. 2001, 2, s. 9-11

Kocourková, Jarmila: Vesničko má... 2001, 2, 1-3

Kovářů, Věra: Vesnice na jihu Moravy a záchrana památek. 2001, 2, s. 2-3

Pospíšilíková, Věra: Soutěž Vesnice roku. 2001, 2, s. 4-5

Pospíšilíková, Věra: Toulky po vesnicích roku. 2001, 2, s. 4-8

Štěpánek, Václav - Musil, Libor: Mizející svět Kopanic. 2001, 2, s. 9-11